
Do Kuksu budou lidé opět jezdit jak za časů hraběte Šporka

Do Kuksu budou lidé opět jezdit jak za časů hraběte Šporka

22.5.2010, rubrika: Kraj Hradecký, strana: 3, autor: Ivan Truhlička

Půlmiliardový projekt Kuks-Granátové jablko dostal název podle ovoce, jež bylo symbolem řádu milosrdných bratří, kteří se v minulosti v hospitálu starali o vojenské vysloužilce. Aktivita plánovaná v opravené památce jsou návratem k jejímu původnímu využití.

KUKS „Po obnově areálu by zde mělo probíhat až 60 různých kurzů a výukových programů, z nichž mnohé budou mít zdravotnické zaměření,“ informoval ředitel územního pracoviště Národního památkového ústavu v Jaroměři-Josefově Oldřich Pešek.

Na někdejší zaměření Šporkova hospitalu - špitálu pro sto chudých a zestárlých poddaných - naváže přítomnost studentů Farmaceutické fakulty Univerzity Karlovy, kteří budou v Kuksu absolvovat část výuky související s dějinami farmacie a zdravotnictví.

Zahrada se ze současné podoby francouzského stylu přemění v původní bylinkovou lemovanou ovocnými stromy. Vypěstované plody se budou zpracovávat a využívat v navazujících výukových programech. V hospitalu najdou zázemí i příbuzní klientů Domova sv. Josefa v nedaleké Žirči, kde pomáhají lidem s roztroušenou sklerózou. Rodinní příslušníci pacientů budou v Kuksu navštěvovat semináře zaměřené na schopnost vyrovnat se s těžkou nemocí v rodině.

Obnovené prostory hospitalu poskytnou vhodné prostory i pro výuku dějin a rozmanitých uměleckých oborů pro odbornou i laickou veřejnost a pro výukové programy pro základní a střední školy. „Stavět začneme příští rok na jaře a vše bude hotovo zhruba v polovině roku 2014. Plánované aktivity se naplno rozběhnou od začátku roku 2015,“ upřesnil Pešek. Stavební práce by neměly nijak výrazně omezit zpřístupnění barokního areálu veřejnosti.

Opravy hospitalu však obnova barokního areálu neskončí. Další 25 menších projektů připravuje na druhém břehu Labe obecně prospěšná společnost Revitalizace Kuks založená místní radnicí a Královéhradeckým krajem.

Velice slibně se vyvíjí příprava prvních deseti investičních akcí přibližně za 100 milionů korun.

„Obnovíme lázeňskou kolonádu se dvěma domy, některé místní komunikace a most přes Labe. Poprvé by se mohlo kopnout už letos na podzim a naplno se stavební práce rozjedou příští rok,“ uvedl ředitel společnosti Revitalizace Kuks Jiří Skalický. V nejbližších dnech by vedení Královéhradeckého kraje mělo rovněž rozhodnout o koupi tovární vily na bývalé lázeňské kolonádě.

„Pokud se nám ji podaří získat, tak už příští rok by v ní mělo vzniknout informační centrum,“ doplnil Skalický.

Braunovu Betlému peníze nepomohou

„Mým tajným snem je něco udělat i s Braunovým Betlémem kousek dál v lesích. To je naprostý zázrak a unikát, který by moc potřeboval nějaký záchranný zásah,“ uvedl při včerejším přidělování evropské dotace ministr kultury Václav Riedelbauch. Ale ani evropský projekt Kuks-Granátové jablko tomuto Braunovu dílu výrazněji nepomůže.

„Snažili jsme se Betlém do evropské dotace zahrnout, ale nepovedlo se nám to. Betlém z ní vypadl, protože projekt směl obsahovat pouze aktivity, které nejsou spojené s cestovním ruchem. A toho se dá u této památky těžko dosáhnout,“ vysvětlil Pešek.

Památkáři proto ze svého rozpočtu uvolní alespoň několik set tisíc korun na odstranění náletových dřevin a na aktualizaci hydrogeologického průzkumu, který stanoví nejlepší možný způsob ošetření soch v unikátní přírodní galerii.

Kuks za hraběte Šporka

Český šlechtic a významný mecenáš umění František Antonín Špork (1662-1738) zahájil v Kuksu rozsáhlou stavební činnost okolo roku 1692.

Nejprve byla po roce 1695 na levém břehu Labe vybudována Šporkova rezidence při léčivých pramenech. Na pravém byl po roce 1707 postaven hospital s kostelem Nejsvětější Trojice. Celý komplex vyrůstal pravděpodobně pod dohledem

proslulého barokního stavitele Giovanniho Battisty Alliprandiho, který je autorem hospitálu s kostelem. Prostor před průčelím hospitálu zdobí sochy z dílny Matyáše Bernarda Brauna, zobrazující alegorie Ctností a Neřestí. Sochařská výzdoba vznikla v letech 1712-1731.

Hraběti Šporkovi se s pomocí zahradního architekta Jana Henryka Klemma podařilo v souvislosti s lázněmi vtisknout Kuksu a celému panství velkorysou barokní kompozici s množstvím kapliček, fontán či letohrádků, kde se mistrným způsobem architektura, sochařství a malířství propojila s krajinou v harmonický celek. Skal v nedalekém Novém lese využil Braun k vytvoření přírodní galerie plastik a reliéfů. K roku 1726 je datován výjev Narození Krista, který jí dal název Betlém.

O bývalé bohatosti a monumentalitě celého areálu podávají svědectví dobová grafická zobrazení. Sláva lázní však netrvala dlouho. Po Šporkově smrti postupně přestaly být provozovány.

Roku 1740 poničila celé údolí včetně výzdoby a opuštěné lázeňské budovy i zámku povodeň. V roce 1743 byl do hospitálu uveden řád milosrdných bratří, kteří se starali o vojenské vysloužilce z okolí, a to až do roku 1938. Hospitál, který patří mezi nejvýznamnější barokní památky ve střední Evropě, nejvíce utrpěl v 50.

letech minulého století. V 70. a 80.

letech byl však zčásti restaurován a jeho obnova trvá.